

Davart traffic, ovras atomaras, jets e Widmer-Schlumpf

Finamiras e posiziuns dal candidat en uffizi da la pld

CUN TARZISIUS CAVIEZEL
HA DISCURRÌ CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Il president dal HCD Tavau Tarzsius Caviezel vul cuntinuar sia lavur politica en il cussegl naziunal. Ses num stat sisum la glista da la pld grischuna.** Avant quatter onns figurava Caviezel mo sin plaz trais da la glista da sia partida. Tuttina aveva el recaltgà passa 1400 vuschs dapli che *Michel Jürg* – il candidat en uffizi – ed uschia procurà per ina surpraisa tar las eleziuns dal 2007 en il Grischun.

Pertge candidais Vos puspè?

Tarzsius Caviezel: Jau sun uss quatter onns a Berna. Cura ch'ins entschava en il cussegl naziunal èsi sco

da far in imprendissadi – almain ils emprims dus onns. Ins sto guardar da vegnir en ina posiziun per pudair far propostas en la cumissiun e da lura era vegnir atras cun ellas. Pertge 90 pertschient da la politica vegn fatga en las cumissiuns e betg en la sala dal cussegl naziunal.

Tge dovri per bajegiar si la savida necessaria?

I dovra blers enconuschents e raits da contact cun persunas d'autras partidas. Jau sun en la cumissiun da traffic che ha 26 commembers. Sulet cun ils quatter collegas da la pld n'han ins nagina schanza da dumagnar atras insatge. Perquai dovri sustegn da persunas d'autras partidas.

Jau sun in Sursilvan

Tgi tutga tar Vossa rait da contacts?

En la cumissiun da traffic è quai per exempel *Ueli Giezendanner* ed uschiglio èsi var 50 persunas ch'ins ha contacts pli intensiv.

Pertge duain ins dar la vusch a Vos e betg ad in dals auters bunamain 70 candidats en il Grischun?

Entaifer ils davos quatter onns sun jau daventà bunamain in politicher da professiun. Jau crai era ch'jau posia racoltar en mia segunda legislatura quai ch'jau hai semnà en l'emprima cun bajegiar si mia rait da contacts. Plinavant è la pld la suletta forza liberala da la delegaziun grischuna. E lura sun jau er in Sursilvan e sun in dals paucs – forsa essan nus en la proxima legislatura dus, ma forsa era mo in – che discorra la lingua sursilvana en il parlament.

Ils emprims dus onns en in imprendissadi

Vus As sentis sco Sursilvan?

Jau na ma sent betg mo sco Sursilvan, jau sun in Sursilvan. Mias ragischs èn en la Surselva, jau sun burgais da Vrin. Mia mamma era dad Andiastr. Jau vom a chatscha ad Andiastr ed hai blers bels contacts en Surselva. Jau sun Sursilvan!

Autras raschuns per dar a Vos la vusch?

Tschintg parlamentararis grischuns na candideschon betg pli. Mintgin d'els posseda impurtantas estructuras e savida ch'els han bajegia si durant decennis. Dad in di sin l'auter svaneschan quests contacts e questa savida. Nus stuain perquai guardar ch'il Grischun possia – almain cun dus parlamentararis – mantegnair tscherts contacts.

Tge lais Vos cuntanscher en la proxima legislatura?

Jau sun en la cumissiun da traffic e vi era restar là. Igl è ina cumissiun fitg impurtanta per il Grischun. Nus tractain uss lura la refurma da viafier, la finanziaziun d'infrastructura da viafier e via sicura. Quai èn fatschentas grondas ch'igl è da decider en tge direziun ch'i va. Igl è impurtant ch'ins possia da bell'entschatta empruvar da mussar ch'il Grischun n'è betg adina mo ina regiun periferica che perda ad in perder. Ina chausa impurtanta è per exempel ch'i giaja mintga mes'ura in tren da Turitg a Cuira. I dovra er ina lingia da viafier directa da la piazza aviatica a Klotten fin a Cuira. Quai èn fatschentas da mia cumissiun ch'èn fitg impurtantas per il Grischun.

Las massadas d'intervenziuns en ina catastrofa

Datti anc tematicas ordaifer Vossa cumissiun per las qualas Vos lessas As engaschar?

Sa chapescha tuttas tematicas da l'economia. Jau sun interprendider e m'engasch per megllas cundiziuns per interpresas pitschnas e mesaunas. Jau m'interess era per las dumondas d'energia – cunzunt perquai ch'il Grischun è in chantun cun grond potenzial da forza idraulica. Ma sco gia ditg: 90 pertschient da la politica vegn fatga en las cumissiuns. Las fatschentas vegnan tractadas là e suenter en las fracziuns.

Il cussegl naziunal na suonda dentant betg adina las recumandaziuns da la cumissiun.

Igl è mo darar ch'i na vegn betg votà tenor la cumissiun. Mintgant datti alianzas disgraziadas tranter l'ala dretga e la sanestra, sco tar la revisiun da l'AVS ch'è ida da la glatscha giu. Ma uschiglio vegn votà uschia sco la cumissiun ha pretendi. Jau schazegel: Da diesch votaziuns en il cussegl naziunal vegnan nov decididas tenor recumondaziun da la cumissiun.

Nua ha il parlament lavurà mal ils ultims onns?

Ina chausa ch'è nauscha èn las massadas d'intervenziuns. Dal 2003 fin il 2007 han ils parlamentararis inoltrà raddund 4500 interpellaziuns, moziuns, postulats euv. En questa legislatura

Quasi politicher da professiun saja el, di cusseglier naziunal Tarzsius Caviezel (57 onns).

FOTO N. SIMMEN

essan nus uss gia sin 6000 intervenziun. Quai è ina catastrofa.

Ma Vos avais sez era fatg intervenziuns.

Jau hai era fatg propostas, ma uschè paucas sco pussaivel e mo da quellas – sco per exempel per ina banca da posta – ch'ins ha il sentiment da savair cuntanscher insatge per la Svizra. Betg forsa intervenziuns per scumandar emissiuns da televisiun a partir da mesanotg u propostas da scumandar natels. I dovra entiras armadas da persunas en l'administraziun per respunder a tut questas intervenziuns.

I vegn grev da salvar omdus cussegliers federals da la pld

Il Grischun ha mo darar in cusseglier federal u ina cussegliera federala. Enfin uss èsi stà quatter ensemble cun Eveline Widmer-Schlumpf. Vegnis Vos a reeleger ella ils 14 da december?

Jau hai gia dà il 2007 ad ella mia vusch ed i vegn probabel er ad esser il december uschia. Il problem che nus avain: Tenor la concordanza duessan las trais grondas partidas avair dus cussegliers federals. La pli pitschna partida da las quatter grondas duess avair mo in sez. La pbd encuntercomi – che fa tar las eleziuns naziunals probabel tranter 3 e 5 pertschient da las vuschs – n'avev ord l'optica da

la concordanza betg il dretg sin quest sez.

Jau na vi betg dir, nus tschentain uss giu las ovras atomaras

Vus schais che vos dettias «probabel» la vusch a Widmer-Schlumpf. Vul quai dir che Vos na pudais betg garantir che Vos reelegis ella?

Na, quai na sai jau uss anc betg. Ma probabel votesch jau sco il 2007.

Il squitsch en Vossa fracziun vegn ad esser grond. La pld ha dus cussegliers federals e bunamain mo ina quota d'electurs sco la pcd che ha mo in sez en la regenza.

I vegn ad esser fitg grev da salvar omdus cussegliers federals da la pld. Jau hai la speranza che nus avain success ils 23 d'october, ma probabel vegnin nus a perder. Lura stuain nus guardar co'i vesa or il december.

Tge avais Vos cuntanschi en Vossa emprima legislatura?

Jau hai inoltrà gia baud l'iniziativa per ina banca da posta. Cun quella hai jau vesì per l'emprima giada co ch'il parlament funcziuna e ch'ins dovra davostier ina rait da contacts per avair schanzas da cuntanscher in-

satge. Quai è stà interessant ed jau hai emprendi blier. En la cumissiun da traffic hai jau natralmain fatg bleras propostas – il davos gist en connex cun la petiziun «200 francs bastan sco taxas per radio e televisiun» che *Natalie Rickli* ha inoltrà.

En tut avais Vos fatg set intervenziuns – tranter quellas quatter interpellaziuns. Vos n'avais dumagnà naginas da Vossas propostas tras il cussegl naziunal. Pertge?

Il ristg è adina grond. Sch'ins vesa quantas intervenziuns che vegnan inoltradas e quantas che van atras, lura èn quai mo las pli paucas. Sche circa ventg iniziatives parlamentaras èn sin la glista da tractandas vegnan mo forsa duas acceptadas e las autras betg. Ma uschia è la politica e la democrazia: Sch'insatgi ha il sentiment che sia idea saja ina buna chausa ed ils auters n'èn betg d'accord, lura na vai betg.

Sortir da l'energia atomara? Tge opiniun avais Vos?

Gia il 2007 èsi stà cler per mai ch'ins sto far tut il pussaivel pertutgant efficienza d'energia, vul dir spargnar energia. Ins sto sanar ils bajetgs en Svizra, en tut èn quai 1,8 milliuns bajetgs. Cun talas mesiras pudess ins spargnar grondas capacitads d'energia. Sco segund stuess ins far tut il pussaivel per meglierar l'energia idraulica, tge ch'è fitg impurtant per noss chantun. Quai na munta betg ch'jau less bajegiar in nov mir da fermada ed inundar la Greina. Jau manegel simplamain ch'ins stuess optimar las ovras che nus avain gia. E pertutgant energias regenerablas dessi per exempel il parc da vent ch'ins less bajegiar en Lumnezia.

E tge èsi cun novas ovras atomaras?

Sche tuttas mesiras na bastan betg per garantir la segirezza da provediment d'energia, lura sun jau persunter da bajegiar ina nova ovra atomara, ma betg cun la tecnologia veglia, mabain in'ovra atomara d'ina nova generaziun. Jau na sun betg persunter da dir, «nus tschentain uss giu tut questas ovras», senza savair tge pussaivladads che la tecnologia ans porscha en diesch, quindesch u ventg onns.

E tge èsi da far cun il rument atomar?

Quai è finfatg in problem nunschlià ed in dals puncts negativs da l'energia atomara. La tschertga per soluziuns supportablas sto vegnir intensivada ed ins sto chattar uschè svel sco pussaivel respostas precisas sin questas dumondas complexas.

Jau sun persunter da cumprar ils jets

22 jets per l'armada svizra? Essas Vos persunter?

L'emna passada avain nus decidì en il cussegl naziunal. Jau hai ditg «gea» ad ina armada cun 100 000 schuldads ed jau hai era ditg «gea» al credit da 5 milliardas per l'armada. Quai vul dir ch'jau sun persunter da cumprar ils jets.